

№ 3
(130)

ОСІНЬ 2025
РІК XXXIII

ВАТРА

Ту мене мати породила
солодким молоком кормила
ту хочу жити умирати
де жили мій отець і мати

ISSN 1232-2776

Фоторепортаж Ждиня 2025

Карпатська балада (трошки на говірках)

Я поїду на Ватру
Лиш коли, ще не знаю.
Візьму з собою шатро
Й з вами там заспіваю.

Хочу щоб ня почули
Наші гори й долини.
Хочу, щоб разом були
Наші лемки – русини.

Не лякайтесь коріння,
Не лякайтесь Матері.
Гнес вільна Україна
Відчиняє всім двері.

Приїжджайте до Ждині
Вшитки лемки зо світа.
Ждиня жде не лем нині,
Вона всіх вас привитат.

Рідни сестро і брате,
Возь кус хліба і води,
Й їдь у рідні Карпати.
Не лякайся погоди.

Зміст:

Брате лемку від Горлиц
І ти сестро з Криниці
Плачут за вами гори
І зрубани ялиці.

Хто засадит смереки?
Хто засадит теж буки,
Коли всі ви далеко
Сини наши і внуки?

Хто хрести попідперат,
Завспіват панахиду?
Прриїжджай і нич не рад
Помолитись над дідом.

Приїжджайте з далека.
Ту все будете в себе.
Смотрте, літат лелека
По лемківському небі.

Посмотртєся, лелеки,
Што за море літають
І хоц як є далеко
Ту што року вертають.

Подивітєся, ворони
Хцут до себе літати.
Ставлят гніздо, де гвони
Виховала їх мати.

Подивітєся на птах.
В них, хоц нема освіти,
Всі знають свої шляхи
Де їм треба летіти.

Вертай сестро і брате,
Де прадідів порохи.
Не дайся ошукати,
Што ти сином волохів.

Лемківщино, гмий лица
І голова до гори!
Посмотр, наша Криниця
Стоїт знов Никифором.

Лемківщино кохана
Лемківщино ЄДИНА,
Віддає тобі шану
Вся вільна Україна.

Ждиня – село в наших Карпатах,
на полонинах якого відбувається
«Лемківська Ватра»

з повагою Василь Шляхтич

Фоторепортаж Ждиня 2025	2
Карпатська балада (трошки на говірках) Василь Шляхтич	2
«Многая літа» 43. Ватра в Ждині Анна Буковска	4
Греко-католики відзначили сторіччя об'явлень Пресвятої Богородиці на Горі Явір. Марія Сидор	7
Вельмишановному Ювілярови, Пану Михайлу Дуді	9
Лемки в Архіві Богдан Гук	10
Кермеш в греко-католицькій парафії в Криниці Єва Святківска	11
Лавреати VIII ediції конкурсу „Лемківщина оком дитини”	12
Свято дитини на Лемковині Єва Святківска	14
Фундація НОВИЦЯ ім. С. і М. Марковичів	16
Іван Кочанський – нове ім'я у лемківській мемуарній літературі др. Микола Мушинка	17
Лемківський народний календар Мамо, а того што?	21
Найдена ментрика - Клемент Мохнацкі, крєвни Маврика Мохнацкого Михав Трохановскі	22
Отець Яків Мадзелян	23
Інфо за лем часом Марія Сидор	24
XXXV Лемківський кермеш в Вільхівци	28

Обкладинка: Магдалена Маєр

Фотографії: Анна Барнат, Петро Басалига, Дарій
Шептак, Єва Святківска, Марія Сидор, Іван Ціжмар,
Лена Дудр, ProArtConcept Marcin Sobczyk

«Многая літа»

За нами 43 Ватра в Ждині. Лемківська Ватра символізує єдність шитких лемків світа.

То не лем найбільший лемківський фестиваль в Польщі, то духове і культурне місце, яке юж штирі десятиріччя притігат лемків з цілого світа і шитких зацікавлених лемківском культуром. Для лемків розсіяних по цілим світі є то символічний поворот на землю предків. То місце де можна стрінуги родину, приятелів, можна пізнати чисто нових люди.

«Ми як Об'єднання лемків од пару років намагамеся кожній Ватрі надати індивідуальних рисів, пов'язаних з нашом традиційом. Пару років тому било то лемківське весілля, лемківське обличчя, роль жінки в родині, глони бив поворот до пастирських традицій. Тогорічна Ватра одбивалася під кличем «Многая літа!». В 2025 році обходимо на Ватрі уродини, святкуємо 35 років Об'єднання лемків – повідат Григорій Троханівський, Голова Об'єднання – запросили зме на фестиваль наших сусідів поляків, погужан, орав'ян. Так як на уродинах подбаме о виняткову атмосферу, яку вкаже головна сцена. На ній почуємо лемківську музику в попових, рокових і традиційних аранжаціях».

«Лемківська Ватра, ей оген, сут символом надії і єдності, символом пам'яті о тім што било колиси, а мусиме тіж задбати про тото што мало би бити заран. Коли вертаме домів, забраме тот оген зо собом». Адам Вев'юрка - член Головної управи.

Крім лемків, котри пам'ятают перши Ватри, серед учасників триденної імпрези є дуже молодих люди. Приїхали не лем жеби ся добрі бавити серед своїх, приїхали тіж жеби плекати традицію.

«Для молодих лемків Ватра є символом тепла, єдності і тирвання. Тепла, яке носиме в своїх серцях цілий рік. Є символом тирвання нашої культури, символом найліпшого, што можеме дати цілому світу. Є символом єдності - того же вертаме ту, жеби бити зо собом, разом ся бавити, інтегрувати, пізнавати і просто

творити як найміцнішу лемківську громаду». Григорій Суханич, заступник голови ОЛ.

Того рока почесну нагороду «Вірний предкам» отримали Штефан Клапик, Олександр Маслей і Микола Габло. О 35 роках діяльності ОЛ оповідала вистава розвішена при хижи. Друга вистава оповідала о 100 річниці обявлін'я на Горі Явір. В «Шафранівці» - кіоску з книжками можна било найти широкий вибір видавництв, медже іншими найновішу книжку Об'єднання лемків під редакційом Богдана Гука «Nikifor - Łemko okradziony z tożsamości».

Як у родини то тіж мусят бити гости. Серед запрошених гости били владики і ієреї (а навіт кардинал Католицької Церкви) ріжних конфесій, члени громадських організацій, політики, самоупрядовці, єдним словом – приятелі лемківської громади і Лемківщини.

Ватра гнеска має рангу міжнародного фестивалю, на сцені виступили ансамблі з Польщі, Словачів, України, Сербії, Канади і США. Кожного рока організатори стараються тим, жеби програма Ватри била багата, ріжноманітна і цікава. Не бракує фолькової, рокової чи реге музики. Діти мают Ватрочку, за хижом є місце Спартакіади. В літератцким шатрі през два дни тирвають авторски стрічи, де можна пізнати авторів широко читаних і дискутуваних публікацій, не лем про лемків. Окремим панельом сут стрічи посвячені історії, культурі і тотожності лемків. Для єдних Ватра то поворот домів, для других відкривання нового світа. Для шитких то можливість взріти, же ріжноманітність не ділит а чинит нас багатшими. В добі великих змін і затераня культурних границь, Ждинська Ватра припоминає, же тотожність то не лем минуле а тіж то што можна плекати ту і тепер. Три ватрянні дни то час коли люде мало сплят. То час забави, співу, бесід без кінця.

43 Ватра била виняткова, адже старостом фестива-

лю вибрано військовослужбовця Збройних Сил України, Штефана Барну з Тернопільщини - лейтенанта 10 гірсько-штурмової бригади «Едельвейс».

«Мій батько Барна Степан Михайлович родом із села Завадка Риманівська, це повіт Кросно. Моя родина була депортована з території сучасної Польщі в 1945 році. Переїхали на територію Тернопільщини в село Товсте, а з Товстого вже переселилися в село Нагірянку, що в Чортківському районі.

До певного періоду лемківство для нас було такою певною загадкою. В дитинстві ми не розуміли, яке наше коріння, особливо в період Радянського союзу. До нас приїжджали гості з Польщі, нам казали, що це наша родина, але для мене було незрозуміло, яким чином родичі чи наші сусіди живуть в Польщі. З часом ми почали усвідомлювати, що це Лемківщина, що Лемківщина — це етнічна українська земля і наше коріння саме з цієї землі.

Все більше усвідомлення приходило з початком 90-х років, на етапі відродження українства, на етапі проведення фестивалів «Лемківської ватри» в Ждині на території Польщі і, відповідно, Лемківщини, де ми мали можливість побувати. В першу чергу моя родина, мій брат Олег, а потім вже я мав можливість потрапити безпосередньо на Лемківщину. Це мене дуже перейняло, навіть всі курсові роботи мої та дипломна робота були присвячені лемківській тематиці. Я дякую кожному лемку, кожному українцю, який боронить

Україну в такий нелегкий час, боронить не тільки Україну, а всю Європу і світ. Дякую кожному, хто стоїть проти супостата, щоб українська культура і українська лемківська духовність процвітала та утверджувалася. Сьогодні я представляю не тільки родину лемків Завадки Риманівської, а й 10 окрему гірсько-штурмову бригаду «Едельвейс», і кожного, хто знищує окупанта на українській землі» — сказав Степан Барна в інтерв'ю для Суспільного Тернопіль.

Брат Штефана Барни, бувший депутат Верховної ради України Олег Барна загинув в російсько – українській війні 17 квітня 2023 року, під час виконувач бойового завдання на Донеччині. Староста Ватри Штефан Барна передав прапор із логотипом своєї бригади членові Головної управи Об'єднання лемків Адамові В'євурці.

Початок суботньої програми на Ватрі то стріча під Дзвоном Миру, де гості і учасники події вдаряють в дзвін, хвильом мовчання вшановують пам'ят жертв акції «Вісла», як тіж шитких тих яки загинули внаслідок збройної агресії в Україні. Удар в Дзвін Миру то тіж пересторога перед тоталітарном системою. Під Дзвоном Миру, хрестом і пам'ятковим камін'єм одчитано назвиска загиблих воїнів, лемків. За кожного запалено свічку, а хор Журавлі співав «Вічну пам'ять». Символічно за шитких, яки поклали своє життя в боротьбі проти московських окупантів, останню свічку поклав староста 43 Свята лемківської культури Штефан Барна.

Список загиблих воїнів, зачитаний в Місці пам'яті на 43 Лемківській Ватрі в Ждині дня 19.07.2025 р.

1. Ваверчак Любомир (1995-2022) з роду Ваверчаків і Панчишинів зо села Лукове;
2. Жебелюк Ярослав (1992-2023) з роду Кісілевських зо села Брунари;
3. Болотянський Володимир, родом зо села Завадка Риманівська;
4. Вербецький Володимир, з роду Хорошаків з Криниці;
5. Вислоцький Олег, з роду Вислоцьких з Криниці;
6. Дерев'яник Руслан, родом з Висови;
7. Кукіль Руслан, родом з Криниці;
8. Носаль Денис, родом з Астрябика;
9. Тутов Андрій, з роду Шевчиків з Криниці;
10. Чумак Анатолій, родом з Криниці;
11. Барна Олег (1967-2023), з роду Барнів зо села Завадка Риманівська;
12. Ємбрик Валентин (31.08.2000-26.02.2025) з роду Гальковичів, Ящишаків зо сіл Більцарева і Кам'яна Ново-Санчівського повіту;
13. Кулибанич Іван (07.08.1967-26.09.2022), з роду Кулибаничів зо села Ветліна Ліського повіту;
14. Богоносюк Петро (04.10.1979-07.04.2023 з роду Матвієців зо села Таплівці Ярославського повіту;
15. Проців Михайло (19.11.1974-2012.2023) з роду Поглядів зо села Смерек Ліського повіту;
16. Погляд Володимир (11.05.1986 – 27.08.2023) з роду Поглядів зо села Смерек Ліського повіту;
17. Мельничук Юрій (27.01.1984 – 17.01.2023) з роду Сипляків зо села Святківка;
18. Ваків Олег Васильович (11.11.1984-30.04.2022) з роду Дімонів, село Воля Вижня, Короснянського повіту;
19. Васенда Василь (10.08.1983-08.03.2023) з роду Припутенів з Лелюхова;
20. Чупак В'ячеслав (03.1980- 20.07.2023), з роду Чупаків і Адамчаків з Матієвой і Тильови;
21. Свягла Володимир (09.08.1977-23.02.2025) з роду Кобиля з Тильови;
22. Ємільянов Володимир (19.06.1992- 24.01.2024) з роду Ріжків з Тильови;
23. Леснік Олександр (04.01.2000-26.07.2023);
24. Попович Андрій (10.02.2000-19.04.2022) з роду Поповичів з села Струбовисько і Устянова;
25. Похонський Борис (06.08.2000- 06.2023) родом з Балутянки;
26. Яворський Богдан (12.07.1965-15.04.2024) з роду Глуханічів зо Святкови;
27. Гусак Роман Маркович (05.02.1977-01.2023) з роду Гусаків зо села Кінське Сяніцького повіту

Вічна пам'ят!

Анна Буковска

Греко-католики відзначили сторіччя об'явлень Пресвятої Богородиці на Горі Явір.

Ювілейна проща розпочалася 18 липня Божественною Літургією на площі перед санктуарієм, яку очолив Пряшівський митрополит зі Словаччини, архієпископ Йона Максим. Співслужили йому архієпископ Євген Попович та єпископи: Вроцлавсько-Кошалінський Володимир Ющак і Ольштинсько-Гданський Аркадій Трохановський, а також понад 20 священників з різних куточків Польщі. Перемисько-Варшавський митрополит архієпископ Євген Попович звернув увагу на особливий вимір цієї події, пов'язаної з сотими роковинами об'явлень на цьому святому місці. Він нагадав, що у зведеній там церкві-санктуарії вірні зможуть отримати повний відпуст. «Ми збираємося тут, щоб подякувати Матері Божій за опіку над нашим народом і просити у Неї потрібних нам ласк», – наголосив архієпископ.

У святкуванні взяло участь понад тисячу греко-католиків. Більшість прибули автобусами чи машинами, проте 15 паломників під проводом о. Григорія Пацана подолали пішки понад 45 км за чотири дні. Вперше після багаторічної перерви прибула також молодіжна група з 25 осіб, яка разом з двома душпастирями пройшла польовими та лісовими дорогами 20 км із Новиці (один із осідків «Сарепти»).

У проповіді архієпископ Йона звернув увагу, що все людське життя є подорожжю, паломництвом до місця, де людині добре – наприклад, до бабусі й дідуся. Рідні зустрічають нас, пригостивши їжею, а потім цікавляться нашим життям. «Господь знає про наше швидке й гамірне життя і завжди дає нам можливість мати місце, де можна зупинитися, перепочити й подумати», – сказав владика. Він підкреслив, що «так само й жінка, якій сто років тому на Горі Явір об'явилася Богородиця, йшла додому з відпусту і саме тут отримала можливість зупинитися, відпочити, обдумати своє життя і скласти прохання перед Пресвятою Дівою». А в контексті євангельського уривку про Марію і Марту архієпископ зазначив: «Гора Явір – це місце, де можна сісти біля стіп Ісуса Христа, почути Його голос, що знає наші болі та тривоги і приносить нам слова потіхи та надії».

Після Літургії архієреї, священники та вірні вирушили на місцевий цвинтар, де відслужили Панахиду за упокій душі Гляфірії (Фіреї) Дем'янчук, якій сто років тому з'явилася Матір Божа. Присутні також мали нагоду вислухати спогади правнучки Гляфірії, яка поділилася маловідомими фактами з життя своєї прабабці.

Марія Сидор

Wysowa: Kaplica na górze „Jawir”
Висова: Каплиця на горі „Явір”

Історія об'явлень на Горі Явір

Гора Явір (720 м над р.м.), що знаходиться за 2 км від села Висова, є особливим місцем. У ніч з 8 на 9 вересня 1925 року три мешканки Висової – Гляфірія Дем'янчик, Теодозія Дем'янчик та Марія Гавлік – поверталися з відпусту в Габолтові (Словаччина). Тоді місцеве населення ще довго не приймало нових кордонів, встановлених після 1918 року, і, як було звично, продовжувало відвідувати відпусту по словацькому боці, хоч це й було караним високими штрафами.

На вершині Явору жінки зупинилися на молитву, дякуючи Богові за щасливе повернення. Раптом їх осяяло надзвичайно яскраве світло. Вони подумали, що потрапили до рук прикордонників, і впали обличчям до землі. Однак довкола нікого не було. Таємнича ясність заливала місце, де вони стояли, і через деякий час зникла. Наступного дня, сповнені цікавості, жінки знову піднялися на гору – і світло повторилося.

Вістка про надзвичайну подію швидко поширилася околицею. Люди почали приходити, аби на власні очі

побачити це чудо. Не всі бачили світло, проте воно повторювалося ще не раз, і часто було помітне навіть здалеку.

У серпні 1926 року Висову спіткало нищівне градобиття, яке знищило більшість урожаю. Настав голод. Тоді Гляфірія Дем'янчик щодня йшла на Явір молитися. Саме тоді Матір Божа знову з'явилася їй і вперше висловила Свою волю: щоб на місці об'явлення поставили хрест. Незабаром на горі пробилось джерело, вода якого вважалася цілющою. Почалися також випадки чудесних оздоровлень.

Об'явлення повторювалися, і Гляфірія мала регулярний духовний контакт із Богородицею. Уві сні Марія доручила їй побудувати на цьому місці церкву.

Ясне світло на горі бачили також інші особи – Теодозія Дем'янчик, дівчинка Марія Гавлік та чотирирічний Францішек Новак. У 1929 році на місці об'явлень звели каплицю, яку через два роки освятили. Консекрація храму відбулася 14 жовтня 1931 року.

**Вельмишановному Ювілярови,
Пану Михайлу Дуді**

На Ваши 90 уродини не мож інакше
Подякувати Господу Богу як словами:
«Слава Тобі Господи, слава Тобі!»

А Вам за незломну вірність народнім
Цінностям і невтомну працю бажати
Щоб Всевишній сотворив Вам
многая і благая літа!

Головна управа Об'єднання лемків
Редакція «Ватри»

Стефанія і Михайло Дуда

Никифор

1958 вересень 10, Варшава – Присвячений Епіфанієві Дровнякові фрагмент листа краків'янина Олександра Курила до Миколи Цисляка з «Лемко-Союзу» в США, який Служба Безпеки Польської Народної Республіки переклала з української мови

[...] U nas w Krakowie sprzedają w antykwariatach nasze rzeczy, które pochodzą z lemkowskiej cerkwi. Nasz wielki Nikifor obecnie przebywa w Krakowie w szpitalu. Jest z nim bardzo źle, ale jest nadzieja, że wyjdzie i z tego. Najważniejsze, że ma apetyt i może przetrzymać chorobę. Szkoda, że z nim ciężko się domówić, bo jest podejrzliwy i w każdym widzi Polaka. [...]

Джерело: Архів ІНП, Відділ у Кракові.

1958, Краків – Фрагмент присвяченого Олександрові Курилі звіту Воеводської управи Служби Безпеки в Кракові, де мова про Епіфанія Дровняка

[...] Sprawa obserwacyjna nr 3806/F prowadzona na magistra Kuryllę Aleksandra. W okresie sprawozdawczym do sprawy wpłynęły dokumenty stwierdzające, że Kuryllo żywo interesuje się sytuacją Łemków, kulturą polemkowską, życiem osobistym Łemków i wiadomości w tej dziedzinie przesyła redaktorowi „Karpackiej Rusi” w Nowym Jorku Ciślakowi Mikołajowi.

Stwierdzono również, że Kuryllo nawiązał kontakt z Truchanem Jarosławem zamieszkałym w Szczecinie. Truchan poleca Kurylle, aby ten zainteresował się malarzem lemkowskim Nikiforem i udzielał mu pomocy materialnej. [...]

Джерело: Архів ІНП, Відділ у Кракові.

1963, жовтень 25, Нью-Йорк – З особистого архіву художника Лева Ієца вилученого СБ: фрагмент статті у щоденній газеті «Свобода» про зустріч художниці з США Марії Гарасовської-Дачишин з Епіфанієм Дровняком:

[...] Редакцію «Свободи» відвідала у вівторок 22 жовтня цього року відома українська малярка з Шикаго Марія Гарасовська-Дачишин, яка того ж дня вернулася із своєї тримісячної подорожі до Європи. Під час цієї подорожі п-і Гарасовська-Дачишин відвідувала головним чином Польщу та зокрема Лемківщину, де змалювала краєвиди Криницькі й інших лемківських місцевостей. У Криниці зустрічалася із відомим українським малярем світової уже слави – Никифоровим Криницьким. [...]

Джерело: Архів ІНП, Відділ у Кракові.

1967 квітень 21, Новий Санч – Фрагмент присвяченого Епіфанієві Дровнякові секретного витягу з агентурного донесення тс. «Юрек» на Стефанію Криницьку

[...] Następnie [тс. «Юрек» – Б.Г.] poinformował, że Krynicka Stefania z Krynicy, lat około 50, utrzymywała kontakty z osobami przebywającymi za granicą na terenie USA. Są to osoby pochodzenia lemkowskiego. Do wymienionej zwracali się z prośbą o przysłanie zdjęć z byłych cerkwi oraz budynków zabytkowych. Zdjęcia takie w/w miała wysyłać, które zostały wykonane przez malarza Nikifora Krynickiego. [...]

Джерело: Архів ІНП, Відділ у Кракові.

1969 січень 2, Новий Санч – Фрагмент присвяченої Епіфанієві Дровнякові секретної інформації тс. «Юрек» підготованої на основі розмов з лемками в Криниці

[...] Zgodnie z zadaniem przeprowadziłem rozmowę wśród osób pochodzenia lemkowskiego zamieszkałych w Krynicy na okoliczność ustalenia [...], czy faktem jest, że w willi „Góral” odbywają się zebrania i narady niektórych osób pochodzenia lemkowskiego. [...] Omawiając dalej sprawę nieżyjącego już Nikifora Krynickiego-malarza, wspomnieć należy, że ostatnio po jego śmierci Polski Związek Plastyków i Malarzy interesuje się jego osobą, opisując go w prasie jako sławnego działacza dzieła malarskiego, który pochodzi z byłego środowiska lemkowskiego. Duży udział bierze w tym ostatnio obywatel Włosiniński, który to za życia malarza był jego opiekunem. Wszystkie sprawy przeżycia Nikifora obywatel Włosiniński ma uzgadniać z niejakim obywatelem Harasymowiczem, który jest również pochodzenia lemkowskiego, zamieszkuje w Krakowie i zajmuje się opisywaniem wszystkich problemów polemkowskich z rejonu Krynicy z ubiegłych lat. Dowiedział się [z rozmów z krynickimi лемками – Б.Г.], że Harasymowicz często przebywa w rejonie Krynicy, Muszyny y Tylicza, zbiera materiały potrzebne do opracowania i napisania wspomnień z życia i działalności pochodzenia lemkowskiego. [...]

Джерело: Архів ІНП, Відділ у Кракові.

1973 липень 17, Новий Санч – Витяг з присвяченої Епіфанієві Дровнякові розмови офіцера СБ Влодзімежа Камінського з тс. «Юрек» з дня 16 липня 1973 р.

[...] Z własnego spostrzeżenia zauważyłem, jak Milanicz często po godzinach pracy oprowadza po Krynicy wycieczki. Przypuszczam, że wycieczkowiczom opowiada się o istnieniu i zamieszkiwaniu tych terenów przez ludność lemkowska podtrzymującą tradycję. Wiele mówi o przeżyciach i sławnym malarzu Nikiforze Krynickim, pokazując jego malarstwo jako bohatera lemkowskiego. [...]

Джерело: Архів ІНП, Відділ у Кракові.

Підготував **Богдан Гук**

З пропозиціями тем можна звертатися:

tel.: 663 747 707; e-mail: bogdanhuk.info@gmail.com

Кермеш в греко-католицкій парафії в Криниці

В неділю 29 червця 2025 р. в греко-католицкій парафії в Криниці урочисто відсвяткувано свято св. Верховних Апостолів Петра і Павла. Традиційний Кермеш притягнув до Криниі барз дуже люди з цілою Лемківщини.

Божественну Літургію очолив парох з Лоси о. Петро Качмар у співслужінні митрата о. Івана Піпки – пароху Криниці і сотрудирика о. Ігоря Процика. Проповідь виголосив о. Петро Качмар, який пригадав історію св. апостолів Петра і Павла, їх дорогу навернення і служіння з повним віданням Богові. В часі Літургії була нагода скористати з Тайни Покаяння. Горди зме, же наш кермеш притягат барз дуже люди кожного року. Треба підчеркнути, же храм в Криниці, то найвекша церква на Лемківщині і своїм виглядом барз гідно репрезентує нашу Церкву. Божественну літургію співав хор нашої парафії – Благовіст.

На закінчення літургії мала місце барз важлива подія. Ціла наша спільнота подякувала о. Ігорю Процику – сотрудирикові в Криниці за два роки служін-

ня в нашої парафії, найперше за служіння як отця диякона, катехити а потім як священника. Тоти два роки барз міцно вписалися в історію нашої спільноти. Нашому сотрудирикові дякуєме за заангажування, за працю з дітьми, за кожний час присвячений для наших люди. Дякуєме, же з так відкритим серцем віддавав себе душпастирской послузі, за спільни виїзди на перегляди релігійної творчости. О. Ігор поякування отримав від наймолодших, яких підготувала п. Катерина Макух, як тіж від старших парафіян.

На закінчення Божественної Літургії заспівано многолітствіє церковній ієрархії, священникам і усім вірним, як тіж о. Ігорю. Потім мало місце посвячення води. По Літургії відбулася традиційна святочна гостина для шитких священників, парафіян і кермешових гостей, яки прибули на кермеш до Криниці. Гостину прикрасив виступ дуо з народними піснями.

Криниця, 2025-06-29

Єва Святківска

Лавреати

VIII ediції конкурсу „Лемківщина оком дитини”: „Різні кольори Лемківщини” і „Церква Лемківщини — культурний скарб”

Закінчилася VIII ediція конкурсу „Лемківщина оком дитини” організованого Об’єднанням лемків. Конкурс має за мету допомогти дітям і молоді пізнавати рідну лемківську землю і поширювати знання о ней.

В тім році прислано 41 праць-малюнків.

Жирі конкурсу вибрало найліпши праці і признало 3 головни місця. Та шитки діти, котри прислали свої праці на конкурс отримали нагороди, яки били вручени в неділю на сцені 43 Лемківской Ватри в Ждині. Наймолодши діти взяли участь в конкурсі під наголовком „Різні кольори Лемківщини”, а старша група - „Церква Лемківщини — культурний скарб”. Конкурс поправили: д-р Анна Барнат з Коросна і владика Аркадій Трохановський з Олыштина. Представляме лавреатів конкурсу в двох вікових категоріях:

I категорія

Для діти віком од садочка до третього класу початковий школи („0 – III”): „Різні кольори Лемківщини”:

I місце: Дем’ян Макух - 2 клас – Криниця,

II місце: Антоніна Святківська – 3 клас - Мохначка,

III місце: Ганна Сидор - 3 клас – Перемишль,

Праці котри вирізнено:

- Марта Василів - клас „0” – Команча	- Лена Гриневська - 2 клас - Гурово-Ілавецьке
- Іван Василів - клас „0” – Команч	- Яків Макух - 3 клас - Криниця
- Ігор Клапач - клас „0” - Боднарка	- Петро Лайкіш - 3 клас - Щецін
- Магдалина Крайнічин - 1 клас - Ганчова	- Ліляна Козар - 3 клас - Перемишль
- Миколай Кірцьо - 1 клас - Гурово-Ілавецьке	- Нестор Янушевський - 3 клас - Перемишль
- Ганя Баюс - 1 клас - Маластів	- Вероніка Пацевко - 3 клас - Перемишль
- Арсен Гойсак - 1 клас - Горлиці	- Емілія Клапач - 3 клас - Боднарка
- Ліляна Макух - 2 клас - Криниця	- Олена Барнат - 5 років - Рясів

II категорія

Для діти віком от четвертого до осмого класу початковий школи („IV – VIII”) -

- „Церква Лемківщини — культурний скарб”:

I місце: Лена Варцаба - 6 клас – Олыштин,

II місце: Іван Міштук - 6 клас – Олыштин,

III місце: Єва Василів - 7 клас – Команча,

Праці котри вирізнено:

- Лена Круль - 4 клас - Баниця	- Ніколя Гула - 6 клас - Олыштин
- Христофор Петрушевські - 4 клас - Висова	- Вероніка Булковська - 6 клас - Олыштин
- Михайло Макух - 4 клас - Криниця	- Михайло Савчак - 6 клас - Олыштин
- Петро Гойняк - 5 клас - Лігниця	- Микола Харидчак - 6 клас – Перемишль
- Наталія Крайнічин - 5 клас - Ганчова	- Іван Гойняк - 7 клас - Лігниця
- Мартина Гавлік - 5 клас - Устя Руске	- Ксавери Ангільські - 7 клас - Ізби
- Микола Сидор - 5 клас - Перемишль	- Емілія Крайнічин - 7 клас - Ганчова
- Тетяна Святківська - 6 клас - Криниця	- Павлина Мерена - 8 клас - Снітниця
- Мартина Хробак - 6 клас - Баниця	- Роксана Гриневська - 8 клас - Гурово-Ілавецьке
- Єва Русин - 6 клас – Брунари	

Дякуеме барз шитким дітям, котри взяли участь в конкурсі. Дякуеме тіж вчителям, родичам і опікунам, котри прислали праці. Нагороди дітям подарувала Головна Управа Об’єднання лемків.

Запрашае до наступной ediції нашого конкурсу. Най конкурс єднає нас шитких розсіяних по світі а діти най оповідают своїма малюнками о рідній лемківській землі.

Організатори конкурсу

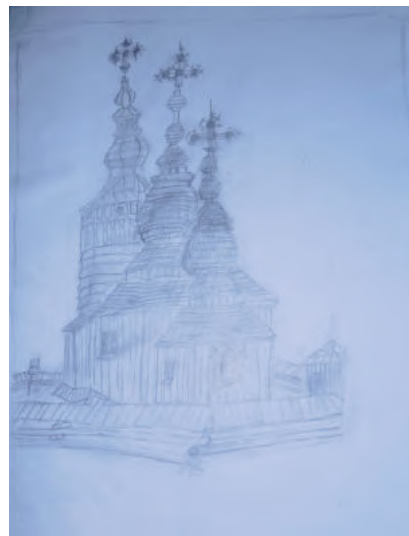
Антоніна Святківська – 3 клас - Мохначка

Дем'ян Макух - 2 клас – Криниця

Ганна Сидор - 3 клас – Перемишль

Іван Міштук - 6 клас – Ольштин

Лена Варцаба - 6 клас – Ольштин

Єва Василів - 7 клас – Команча

Свято дитини на Лемковині

31 травня Об'єднання лемків в нашій «Антоничівці» в Горлицях зорганізувало стрічу для діти. Нагодом було свято дитини, яке святкуємо 1 червня. В грах і спільних забавах взяли участь діти з наших ансамблів: «Ручаю» і «Лемківського Перстеника». Таке спіткання єднає не лем наші діти а і родичів. Дякуємо аніматорам, які в цікавий спосіб попровадили дитячі гри і забави.

Єва Святківська

1. Чудовий краєвид з Антоничівки
2. Татова поміч є барз потрібна
3. Фоторепортерки мами
4. Наш чілаут...
5. Час на релакс
6. Три подружки
7. Любиме сьпівати
8. На свіжм повітрі, шитко смакує
9. Добрі дітям коли мама весела

1

2

3

4

5

8

6

7

9

Фундація НОВИЦЯ ім. С. і М. Марковичів

1. Стріча з о. Ярославом Чухтом
2. Поварштатова вистава ікон. Організаторами були: Фундація Новиця, Брацтво «Сарепта», Фундація Пророка Іллі
3. Вистава Арети Федак «Палімпсест - символи і знаки графічні - акція «Вісла» і Явожно
4. «Чумацький світ»
вистава образів Петра Сипняка
5. «Феномен Гори Явір - в сотну річницю обявлінь». Стріча з о. Ярославом Чухтом, автором книжки «Hora Jawir. Sanktuarium maryjne w Wysowej Zdroju. Geneza i dzieje religijnego dziedzictwa Łemków» Модератор др Анна Барнат
6. «Русинська традиція в коротких словах - о обрядовім календарі», друга стріча з циклу «Лемківське АБВ - стріча амбасадорів світа лемків». Про русинські традиції оповідав Іван Ціжмар, модерував Григорій Суханич

ІВАН КОЧАНСЬКИЙ – – нове ім'я у лемківській мемуарній літературі

Микола Мушинка доктор філол. наук, іноземний член НАН України,
професор Пряшівського університету, м. Пряшів, Словаччина

Із лемківського села Мушинка у Польщі до міста Бардієва у Словаччині – двадцять кілометрів. Цю відстань нині можна автомашиною подолати за 20 хвилин без найменшої затримки на кордоні, де вже немає жодного прикордонного пункту. Лемко з Мушинки Іван (Ян) Кочанський (1934–2013) долав її 36 років, їдучи через Донеччину, Тернопільщину, Азербайджан, Урал, сибірську тайгу та інші простори колишнього Радянського Союзу. Цю дорогу, повну неймовірних мук і страждань, він описав у своїх спогадах. Імені Кочанського немає в жодному довідникові про українську, зокрема лемківську, мемуарну літературу. Досі про нього не було опубліковано ні рядка, хоча йдеться про представника цього жанру з неабияким талантом. Тож хто такий автор спогадів, про які піде мова? Іван Кочанський¹ народився 8 грудня 1934 року в селі Мушинка Ново санчівського повіту Краківського воєводства у багатодітній селянській сім'ї. Село в час його народження нараховувало 770 людей, виключно українців-лемків². Село Мушинка розташоване над річкою такої ж назви, вперше згадується у 1350 році³, а прізвище «Кочанський» у ньому засвідчене у Йосифінському кадастрі 1787 року⁴. Згідно з офіційним переписом населення 1938 року в с. Мушинка мешкало 760 людей, з них 750 українців і десять поляків⁵. У 1940 році померла його 35-річна мати Іванна, залишивши семеро дітей, з яких найстарший Ганні було 14 років, наймолодший Марійці – 18 місяців. Сестра Ганна стала зразковою опікункою братів і сестер. Щоб запобігти примусовій висилці на роботу в Німеччину, вона, будучи 16-річною, найнялася служницею у багатого господаря у словацькому селі Шебеш (нині Нижня Шебастова) біля Пряшева. Безсовісний господар, аби не виплатити їй домовлену зарплату за важку працю, видав її органам фашистської Словаччини як єврейку. Її забрали в єврейський концентраційний табір в м. Новаки в окрузі Тренчін. Після майже місячного ув'язнення та допитів батькові з великими труднощами вдалося доставити доньці в концтабір метрику про хрещення і в останні хвилини врятувати її з транспорту, призначеного у ліквідаційний концентраційний табір «Освенцім» на території Польщі. У березні 1945 року село Мушинку, зайняте до того часу німецькими військами, визволила Червона армія, яку населення спочатку вітало із захопленням. Та швидко настало розчарування, бо «визволителі» поводити себе не так, як треба. 9 вересня 1944 року між Польським комітетом національного визволення та урядом УРСР була підписана угода «Про евакуацію українського населення з території Польщі і польських громадян з території УРСР», згідно з якою право

на евакуацію мали «всі особи української, білоруської, російської та русинської національностей».

У рамках цієї угоди в 1944–1946 роках з Польщі до України було депортовано 80 тис. лемків. Інших 30–35 тис. лемків Польщі було депортовано з рідних земель на т. зв. понімецькі «землі одзискані» у західній Польщі в рамках акції «Вісла» 1947 року⁶. Про «добровільність» переселення не могло бути й мови. Спогади І. Кочанського є переконливим свідченням цього. Його сім'ю було депортовано із Мушинки у першому ешелоні на початку літа 1945 року. Дорога в «матушку Росію»⁷, де, згідно з твердженням радянських комісарів, «молоко ріками тече, а ковбасами плоти городять», мала тривати два тижні, проте тривала два місяці. Переселенці їхали в розбитих товарних вагонах разом із худобою, збіжжям та сільськогосподарським інвентарем, без води і теплої страви.

Не дивно, що четверо мушинчан померло в дорозі. На коротких зупинках поїзда їх загребли в землю без похоронної обрядовості. Потім переселенців розпошили по різних селах Сталінської (нині Донецької) області – не більше п'яти сімей в одному населеному пункті. Сім'я Кочанських потрапила до села Бардіївка. Усі п'ять сімей поселили у будинок дитячого садка, а після двох тижнів – у колишній колгоспний телятник. Дід Іван цілу зиму мешкав у колгоспному корів'ятнику разом із коровами.

Через деякий час усі мушинчани без дозволу влади таємно виїхали до своїх земляків у село Маркова Монастирського району Тернопільської області, переселених туди у другому етапі депортації 1946 року. Там переселенці з Мушинки в кількості 30 сімей завдяки місцевому населенню пережили голод 1947 року. Їли лободу, кропиву, однак ніхто з голоду не помер. У Марковій «переросток» Іван продовжував вчитися у початковій школі, а після двох років його забрали на трьохрічну військову службу в Радянську армію, яку він відбував у «віддалених районах Росії» – за Ура лом. Після закінчення військової служби він до колгоспу не повернувся, а разом з п'ятьма своїми товаришами завербувався на роботу в сибірську тайгу, де вони протягом року (від квітня 1957 до квітня 1958 року) ручними пилами заготовляли ліс. Ошукані, без зарплати усі вони повернулися у колгосп на Тернопільщину. Вже у 1968 році 34-річний Іван вийшов з колгоспу та одружився із лемкинею із сусіднього села Тилича Емілією Андраш. Через відсутність помешкання молодята жили у вогкому найманому підвалі приватної хати.

Перша дитина – дівчинка Галина – через півроку померла, син Ярослав вижив завдяки суворому загарту-

ванню: навіть у сильні морози він спав у візочку на свіжому повітрі, закутаний у перинку. У вогкий підвал його мати забирала лише для годування груддю та для переповивання. Усі заяви Івана в місцеві органи влади на одержання квартири були безрезультатними. Врешті-решт допомогла скарга до найвищої особи Радянського Союзу Леоніда Брежнєва, в результаті чого сім'я одержала однокімнатну квартиру, в якій появилася на світ дочка Ульяна. Життя в Радянському Союзі, побудоване на брехні, обмані, безбожництві молодого лемка анітрохи не задовольняло. Про повернення на рідну Лемківщину в Польщі не могло бути й мови, бо там у нього нікого з близьких родичів уже не було, а в Мушинці мешкало польське населення.

Проте у нього була рідна сестра Вікторія у м. Бардієві в Словаччині, яка 1977 року вислала йому офіційне запрошення, зобов'язавшись забезпечити братові квартиру, харчування та роботу. Понад два з половиною роки Іван Кочанський добивався права на виїзд, оббиваючи пороги різних установ і пишучи скарги у найвищі органи влади. Врешті-решт восени 1981 року йому разом з дружиною, сином та донькою дозволили виїхати до сестри в Словаччину. Востаннє радянська влада познушалася над ними в грудні 1981 року, протримавши їх на кордоні у Чопі в холоді і голоді три дні. 19 грудня 1981 року вони нарешті пересікли кордон і вже через два місяці одержали державну квартиру в Бардієві, а батько й мати – роботу на вуттєвій фабриці „Яс“. Усе це в рукописній книжці І. Кочанського описане до найменших деталей – переконливо і правдиво. Правда, і у Словаччині життя сім'ї Кочанських не було ідеальним.

Вони приїхали в період т. зв. „політичної нормалізації“ – після окупації Чехословаччини півмільйонною Радянською армією, яка ліквідувала демократичний процес в другій половині 1960-х років і впровадила в життя жорстоку диктатуру єдиної комуністичної партії за радянським зразком. Переважна частина населення Чехословаччини не погоджувалася із „старо-новим“ політичним курсом, впровадженням новою чехословацькою владою, орієнтованою на Радянський Союз, на Росію. В Бардієві Кочанських вважали „русамі“ (росіянами), а ставлення до „русів“ у чехословацькій громадськості було вкрай нетерпимим. Це Кочанські відчували зокрема на роботі. Їм (як і іншим „русам“) надавали найважчі і найменш оплачувані завдання. Були випадки, коли вони шкодували, що переселилися у Словаччину, хоча поступово при звичаїлися до нових умов, відчуваючи їх перевагу над заскорузлою, фальшивою і дволикою радянською системою.

У 1993 році Іван Кочанський вийшов на пенсію по інвалідності. Пізніше пенсіонеркою стала і його дружина. Син Ярослав одружився, дочка Люба вийшла заміж. Дід з бабцею тішилися внуками, працювали на виділеній їм земельній ділянці, часто відвідували земляків у Польщі та в Україні.

У сім'ї Кочанських розмовляли українською мовою та лемківською говіркою, однак у житті української громади міста Бардієва вони активної участі не брали. Більш активними вони були у греко-католицькій парохії міста. Іван Кочанський помер 23 жовтня 2013 року після довгої і важкої хвороби у Бардієві. Після політичної реабілітації 1989 року⁸ і повернення на роботу в університет (уже на посаду керівника Науково-дослідного кабінету україністики) я часто виступав у пресі, радіо та телебаченні. Був, між іншим, заочним кореспондентом української редакції „Радіо Свобода“ у Мюнхені (118 радіопередач). Мої радіопередачі були популярними, зокрема серед лемків України, Польщі та Словаччини, оскільки мій лемківський „наголос“ давав про себе знати. А були це перші передачі, які не підлягали „глушенню“. Їх постійним слухачем був й Іван Кочанський, який 2 травня 1991 року звернувся до мене з листом, у якому писав: „Я хочу написати невеличку автобіографію про своє життя у Радянському Союзі [...], де я прожив пару десятків років [...]. Чи не пошкодить мені [це] у будучності з боку Радянської держави? [...]. У своєму написанні я трохи згадаю і нашу неньку Лемківщину, яку я дуже люблю, і про рідну Україну“. Я щиро привітав рішення свого земляка з Мушинки (віддаленої лише на шість кілометрів від мого рідного села Курова) і заохочував його до писання спогадів без огляду на мову і правопис та наміри радянських органів. Головне, аби вони були правдивими. Навіть запросив його в гості до себе, аби особисто познайомитися з ним та порадити, як би мали виглядати його майбутні спогади. Він приїхав. Зустрілися ми у нашій пряшівській хаті і з першого моменту зрозуміли, що ми є „люди одної кровної групи“. Я вже з його листів бачив, що він добре володіє українською мовою, однак не володіє правописом, хоч має витончений художній смак. Тому радив йому писати „як серце каже“ і не звертати увагу на правопис. Це – справа майбутнього редактора праці. Через нецілих шість місяців (кінець жовтня 1991 р.) я одержав від нього шкільний зошит в лінійку (118 сторінок, розміром 20 x 14 см; 23 рядки на одній сторінці), записаний майже каліграфічним почерком українською літературною мовою (з нечастими русизмами), однак без єдиного абзацу чи нового рядка. Майже в кожному рядку рукопису є правописні помилки. Я прочитав спогади із захопленням, однак бачив, що вони вимагатимуть ґрунтовного редагування, для якого в мене абсолютно не було часу, а ніхто інший за цю працю не хотів братися (тим більше, без будь-якого гонорару). Не був я впевнений, чи радянська і польська офіційні сторони позитивно приймуть такий щирий і правдивий опис. Але, щоб не знеохотити автора, я щиро похвалив його труд і радив далі писати у тому ж дусі. У листі від 9 листопада 1991 року І. Кочанський писав мені: „Я дуже радий, що Ви мою працю так щиро привітали [...]. Дуже хочеться, щоб моя праця попала у широкий світ. Знаю і вірю, що є багато людей,

які би були надзвичай вдячні [...]. Вони з задоволенням читали би таке прожите. Їх є по цілому світі, як у Європі, так і в Америці [...]. Я радий, що є в мене така дорога особа, яка ділиться зі мною. Це Ви, дорогий пане". На жаль, надійного редактора та видавця зазначеної праці мені не вдалося знайти. Сам я був неймовірно завантажений роботою. А в „ненадійні руки” я рукопис не хотів віддавати. При новій зустрічі через пару місяців я пояснив йому, в чому справа, і хотів повернути йому рукопис, аби він сам запропонував його комусь іншому, наприклад Організації оборони Лемківщини в Нью Йорку, з якою я співпрацював над двотомником “Лемківщина: земля, люди, історія, культура” (Нью Йорк, 1988). Він категорично відмовився взяти від мене рукопис. “Я писав спогади з Вашої ініціативи і подарував їх Вам. Може колись знайдеться у Вас час, аби оприлюднити їх”. Наше листування припинилося майже на два роки.

16 лютого 1993 року він написав мені великого листа, в якому описав кілька конкретних фактів польського життя лемків у ті часи: “1. Побиття у Криниці молодого потомка лемківського переселенця із Тернопільщини (який приїхав відвідати край своїх предків).

Польські ровесники побили його лише за те, що він не захотів говорити з ними по-польськи. А він польської мови зовсім не знав. 2. В селі Милик Іван Кочанський бачив жінку, яка після 50 років приїхала відвідати рідне село. “Вона обнімала дерево, яке запам’ятала з дитинства [...], цілувала – як малу дитину і гладила його руками”. А нові власники прогнали її з подвір’я.

3. У село Ізби повернулися старенький дідусь з бабусею, аби померти в рідному селі. Вони купили у нового власника свою запущену дерев’яну хату і почали ремонтувати її. Польські сусіди-шовіністи їм у цьому перешкоджали і врешті-решт запалили її. Хата згоріла до тла”. Свого обширного листа він закінчує словами: “Багато труднощів зазнають лемки [у Польщі] і в теперішньому житті. Вони і нині в громадських місцях [по-лемківськи] розмовляють лише пошепки. Ми, лемки, не можемо таких подій забувати. Варто глянути на місця, де спочивають наші родини, у якому стані лемківські цвинтарі і святині. Цього трудно собі виобразити, що у такому панстві [державі], як Польща, що у Європі займає перше місце по набожеству, так нищать святі місця і хрести.

Та хіба не маю я правду? Маю за що й уболівати. Отже, мій край є зруйнований, а народ Лемківщини стертий з лиця землі [...]. Дорогий пане Микола! Я прошу Бога, щоб у Вас знайшлося часу випустити до друку [мою книжку] про нашу Лемківщину і наш народ у післявоєнні часи. Що Лемківщина зазнала від російських “визволителів” після війни і де вона опинилася.

В якому стані вона сьогодні знаходиться”. На превеликий жаль, і на цей раз я не зміг задовольнити прохання свого друга не лише з-за надмірної завантаженості, але й з-за браку коштів на видання, про що я його повідомив. У недатованому листі з печаткою

на конверті 1 березня 1993 року (найсумнішому зі всіх, одержаних від нього), відгукуючись на одну з моїх телепередач, І. Кочанський, порівнюючи умови розвитку культури української меншини у Словаччині і Польщі, вказує на суттєву різницю між цими умовами. На його думку, уряд Словаччини на відміну від уряду Польщі всібічно підтримує культуру. У другій частині листа автор пише про дискримінацію переселенців з України (т. зв. “русів”) у Словаччині, ілюструючи власним прикладом і конкретними фактами дискримінації. У листі є й такі слова: “Я щасливий, що діти мої не нарікають на мене за те, що живуть у Словаччині. Це на нинішній день для мене є дорогою. Сам я і дружина моя не є задоволені тим, що ми є в Бардієві. Коротше кажучи, якби ми знали що нас тут чекає, ми би з України ніколи і нікуди не виїжджали [...]. Ми тут зовсім без ціни, ніколи не випочуті. Ми є тут на третьому ступені після ромів. Ми понижені у праці, покривджені в платні, відсунені від лікарської допомоги. В усьому нам внаслідок набагато інакше як словакам, правда, податкова дань така, як усім. Та не тільки я зі своєю дружиною в тому страждаємо, а й усі інші, що з України [...]. Мала зарплата, тяжка праця знищили нам здоров’я”. В усьому цьому я не міг йому ні допомогти, ні порадити, і наші взаємини призупинилися на довгих чотири роки. Знов відізався І. Кочанський до мене листом від 28 квітня 1997 року. Він, між іншим, писав: “Звертаюся до Вас, бо Ви мій добрий приятель крові лемківської [...]. Я живу з дружиною вже при невеличкій старості. Діти нам поженилися і відійшли від нас, а ми обоє виглядаємо їх. Приходять, але вже не самі, а й з внучатами. Ми обоє вже пенсіонери. Раді ми своїй долі, що дочекалися тих років у Словаччині. Живемо спокійно у відпочинку. Щорічно літом, незалежні ми від нікого, їдемо спокійно до рідного краю на неньку Лемківщину. Там відчуваємо те, ніби ми знов у дитинстві, серед найближчих рідних і знайомих. Були ми і на фестивалі “Лемківська ватра” у Ждині [...]. Колись ми оба зустрілися у Вашому домі. При розмові Ви мені порекомендували описати своє [життя], якщо є того у мене різного і багато. Я дав згоду, що напишу до зошитів і Вам дам на друк до книжки. Так, дорогий вельмишановний пане Мушинка, признаюся Вам, що не знав я того, що у моїх роках з моїми знаннями це зробити неможливо і я не написав. Я коротко, дуже коротко Вам дав знати на папері на декількох сторінках у зошиті¹⁰. Причина в тім, що зараз і руки вже не служать і очі не бачать, ба що більше – нервова система верх бере. Отже, тому я не зміг того, що думав, а саме, усе виложити на папір і дати у світ¹¹. Тото я хотів Вам написати. Я подібний зошит написав про прожите, який буде зберігатися у моїх дітей і внучат. Колись може о 50–70 років мої внуки прочитають і будуть знати, з кого вони походять, які їх предки мали пережитки. Якщо цей зошит збережеться. На тому і скорочую свою письмову розмову з Вами, а далі прошу пробачити, що турбу

ю Вас. Від серця зичу Вам доброго здоров'я і спокійного життя. З повагою до Вас Ян Кочански з Бардейова, 28 квітня 1997 року". Я підтвердив одержання листа, похвалив рішення Кочанського залишити зошит його спогадів дітям і внукам і висловив переконання, що колись, коли зміняться обставини, зошит його спогадів, подарований мені, появиться друком. Він мені вже не відповів і на цьому наше спілкування остаточно зупинилося. Оскільки я не опублікував про мушинського друга жодного рядка, не згадав я його ім'я ні у спогадах "Колеса крутяться"¹², ні у книзі до мого 80-річчя "У всякого своя доля". Та після 80-річчя, переглядаючи свій архів, я натрапив на безіменний зошит спогадів Івана (Яна) Кочанського від 1991 року. Я їх прочитав один раз, другий, і був зачарований їх живістю, правдивістю й актуальністю. Та ще щирою любов'ю автора до рідної Лемківщини, високим українським патріотизмом та справедливою ненавистю до тодішньої радянської окупаційної влади в Україні та польського великодержавного шовінізму. Після майже десятирічної перерви я написав Кочанському листа, на який відповіла мені його дочка Уляна Гмиттерова, повідомивши, що батько помер три роки тому, залишивши сім'ї зошит зі своїми спогадами. Через короткий час пані Гмиттерова разом із чоловіком Йосифом та мамою Емілією привезли мені до Курова 147-сторінковий зошит, списаний точно так, як і зошит зі спогадами 1991 року, однак деякі частини біографії автора там пропущені, інші – описані більш детально. Спогади Кочанського конче треба видати друком як документ очевидця про репресії над найзахіднішою етнічною групою українського народу – лемками Польщі.

Бургас (Болгарія) 10.08.2017

1 Власне ім'я Кочанського, засвідчене польськомовною метрикою, – Ян (Jan). Це ім'я він вживав і після переселення у Словаччину. В Україні він називав себе (і його називали) Іваном. Оскільки він вважав себе українцем і писав українською мовою, ми також називаємо його Іваном.

2 Красовський І. – Челак І. Енциклопедичний словник Лемківщини. Львів, 2013. С. 431.

3 Там таки.

4 Красовський І. Прізвища галицьких лемків у XVIII ст. За матеріалами Йоси - фінсь кого поземельного кадастру 1787–1788 рр. Львів, 1993. С. 89.

5 Кубійович В. Етнічні групи південно-західної України (Галичини) на 1.1.1939. Wiesbaden, 1938. S. 54.

6 Див. Депортація лемків Польщі // osvita.ua/vnz/reports/history/4079/.

7 Топонім "Росія" автор (як і переважна більшість населення світу) вживає у значенні Радянський Союз – Союз Радянських Соціалістичних Республік.

8 При політичних перевірках 1971 року мене (тоді наукового працівника Науково-дослідного кабінету україністики Університету ім. П. Й. Шафарика у Пряшеві) виключили з комуністичної партії та звільнили з роботи з суворою заборобою публікуватися та працювати "у духовній сфері". П'ять років я працював пастухом телиць у колгоспі (Jednotné roľnícke družstvo) рідного села, а коли й цю працю політичні органи мені заборонили виконувати, я перекваліфікувався на кочегара і до травня 1991 року (п'ятнадцять років) працював кочегаромквартирного управління м. Пряшева.

9 Тут і далі цитати листів з мого приватного архіву. Орфографію збережено

10 Йдеться про зошит зі 118-сторінковими спогадами, згадуваний вище.

11 Йдеться про мою пораду вислати рукопис спогадів до Організації оборони Лемківщини у Нью-Йорку.

12 Мушинка М. Колеса крутяться... Кн. І. Спогади. – Пряшів, 1998. – 214 с.

13 У всякого своя доля. Розмова Ярослава Шуркали з Миколою Мушиною. – Пряшів, 2016. – 400 с.

ISSN 1819-7329. Світогляд, 2018, 2(70)

Іван Кочанський та його дружина Емілія з дітьми Славком та Улянкою в с. Мушинка біля церкви

Лемківський народний календар

Користаючися книжком Василя Баволяка під наголовком «Лемківські приповідки і приказки з Свядков Великої і околиць» приповідки про родину приготувала для Вас Юстина Клапач.

Дівка шовтисова надута як сова.

І наші діди жили бідно, але гідно.

Любит дід чужий обід.

Добри діти найбільша радість в хижи.

Злі ся дітям поводит, де ся муж зо женом розходить.

Ліпше діти не мати, як їх злі виховати.

Баба тримат три угла, а хлоп лем єден.

Баба як хліб пече, втікай з хижи чловече.

Злі ся там діє, де баба за столом, а хлоп під печом ся гріє.

Не поможе маловило, коли баба як страшило.

Хто з бабом воює, часто того пожалує.

Чого баба не зробит язиком то зробит криком.

Мамо, мамо не пест сина, бідна на світі пещена дітина.

Кожда мама буде гварити, же то ей найгарщи діти.

Мамо, а тото што?

ПУТ

UA

ПУТЬ

PL

POLNA DROGA

ОДКАЛЬ

UA

ЗВІДКИ

PL

SKĄD

ОДТАМАЛЬ

UA

ЗВІДТИ

PL

STAMTAŃD

ЯК СУЦО

UA

ЯК СЛІД

PL

JAK NALEŻY

КЛЯГАНІЙ СІР

UA

БУДЗ

PL

BUNDZ

ДЗЬВЯКАТИ

UA

ЖВАКАТИ

PL

CIAMKAĆ

Найдена ментрика - Клемент Мохнацкі, крєвни Маврика Мохнацкого

Два роки тому глядав-єм інформації о шляхтовстві Мохнацких до статі «Як довго жили єгомосьці?» (Ватра но 4 з 2023 р.) і в польскі Вікіпедії нашов-єм інформацію, же Клемент Мохнацкі бив сином єгомосьця і далеким крєвним, барже знаного, Маврика Мохнацкого. Подумав-єм треба найти, де і в котри родині Клемент ся гродив. Виділося, же буде труднист, бо з роду Мохнацких, лем в роках 1828-1939, в премискі греко-католицкі епархії, било 17 єгомосьців. Але методом елімінації пішло дост прудко.

Єгомосьці Мохнацки походили зо села Мухначка в санчивским повіті. Бив то стари рид, напр. о. Лукач Мохнацкі били парохом в Мухначці юж в 1626 р., а о. Ваньо в Мацьові в 1733 р.

Клемент Мохнацкі гродився 10 липця 1811 р. в селі Ославица, яслиского деканату ([scan 51 - https://tinyurl.com/59btsdck.](https://tinyurl.com/59btsdck)) В тим селі його няньо Ілько (1782-1831)

били єгомосьцьом, по висьвячинію в 1808 р. По смерті о. Андрия Ляховского, до 1810 р., о. Ілько били тиж такой єгомосьцьом в Радошицях. Потим в Радошицях парохом стали о. Самійло Криницькі. По них о. Ілько стали парохом Радошиць і Ославици, котра престала бити осибном парохійом. О. Ілько Мохнацкі гмерли в Радошицях од епідемії. Магом Клемента била їмосьць Катрена, дівка о. Василя Матляховского, пароха хибаль Ластівок, в Старосамбірским деканаті. О. Стефан Матляховскі (1780-1838) - Вільхивецкі декан, парох Санока до 1830 р. (втєвди стали емеритом), то може брат Катрени. Клемента окстили о. Д. Лавровскі, парох Смільника над Ославом. Нонашками його били Антоний Кролескі - парох в Солиньці і Настаза - їмосьць Самійла Криницького, пароха Радошиць. Катрена і Ілько Мохнацки мали семеро діти. Окрем Клемента, Юстину (1809), Лаврика (1812), Івана (1814 - гмер в віці 8 років), Осифа (1817), Кароліну (1820 - гмерла на три рочки) і Кароліну (1825). Ілько - няньо Клемента і Василь Мохнацкі (гр. 1777 р.?) - няньо Маврика Мохнацкого били хибаль кузинами.

Польска Вікіпедия пише о Клементі Мохнацким м.ін., же: скінчив теологічни виділ во Львові; бив революційним демократом; за спискову діяльнист гарештувано го в 1841 р. в домі Ксандра Фредро, де бив учителем; прєсидив в крєміналі до 1845 р.; гмер коло 1883 р. Клемент Мохнацкі вчив хибаль лем сина Фредри, бо дівка Софія - мама м.ін. митрополита Андрея Шептицкого мала в 1841 р. штири рочки.

Василь Мохнацкі, няньо Маврика (Маврик гродився в 1803 р. в Боянці коло Жовкви), то може син о. Даміяна Ґарбєри Мохнацкого (1742-1804), родом з Мухначки. О. Даміян били до смерті парохом в Сьляхтові. Мали, з Катреном (1741-1798) з Камінских, діти: Анця (1770 р., гмерла вневдовзі); Олексійко (1771 р.); Геля (1773 р., в 1788 р. вишла за Антка Криницького, пізніжше пароха в Криниці); Василь (1776 р.), Демко (1778-1783). Дівка той Катрени і о. Йоана Петриковского (єгомосьць гмерли в Сьляхтові пред 1768 роком), тиж Катрена (1760-1817) била женом о. Томи Полянського, котри гродилися в Полянах коло Ґрибова. Їх син Тома Полянскі (1794-1869) били премишльским владиком.

О. Даміян Мохнацкі мали братив єгомосьців: Данько (1731-1802), в 1773 р. парох в Мацьові; Андрий (1737-1810), в 1768 р. парох Баниці; Ваньо (1743-1793), в 1773 р. в Теличи. Били они синами Ваня - єгомосьця в Мацьові і Ксені Кролевской (Кролецкой?). О. Ілько Мохнацкі, няньо Клемента, могли бити сином брата о. Даміяна Мохнацкого.

Михав Трохановскі

Отець Яків Мадзелян (17.09.1950 –16.08.1925)

Священство о. Якова зродилося з молитовного життя родичів, з їх домашньої церкви в котрій молодий Ярослав ріс. Нашого східнього духа Ярослав не виніс з семінарії, а з рідної хижи и греко-католицької діяспорної парафії. Його покликання зродилося на основі великих потреб і очікувань нашого Народу, зневоленого вигнаньом, спрагненого своїх одправ.

Ієромонах Яків (Ярослав) Мадзелян народився 17 вересня 1950 року в селі Кеншиця (Kęszycа) Любуского воеводства в родині Григорія Мадзеляна з Чертіжного и Люби з роду Паук з Ізб. Ярослав бив перворідним сином, мав дві сестри и двоох братів. Малого Ярослава хрестили в римо-католицьким храмі, товдиль не било можливости найти греко-католицького священника, бо діяльність УГКЦ в Польщі в роках 1946 – 1956 була заборонена. Катехізація та приготування до першої сповіді тіж була в латинським обряді. Ярослав закінчив середню школу в Мендзижечу. Задумував стати греко-католицьким священником, глядав такой можливости.

В 1969 році вступив до духовної семінарії в Люблін, навчався разом з римо-католиками, не мав можливости плекати свій обряд, часом слухав українських богослужінь на «Радіо Ватикан».

Дияконська хіротонія мала місце 9 травня 1974 року, ищи в латинських ризах, але юж ієрейська хіротонія, яку совершив в Мендзижечі 2 березня 1975 року єпископ Павло Соха, (римо-католицький єпископ, в тим часі не било греко-католицьких єпископів у Польщі), мала місце во східних ризах. Так отець Ярослав Мадзелян став першим повоєнним греко-католицьким священником, який одраз служив при греко-католицьких парафіях, без служіння в латинським обряді.

Од березня до серпня 1975 року він служив як сотрудник при парохії св. Йоана Хрестителя у Перемишлі, потім у 1975-1977 роках як адміністратор храму Покрови Пресвятої Богородиці у Команчі, а з 15 серпня 1977 до 1990 року – як парох у храмах Різдва Богородиці в Білому Борі та Пресвятої Трійці у Баркові. Станицю в Білим Борі перейняв од іншого лемка, о. митрата Стефана Дзюбини, котри товдиль стали Генеральним Вікарієм для греко-католиків в Польщі. В 1984 році, завдяки співпраці семінаристів та молодих церковних діячів, отець Мадзелян започаткував діяльність молодіжного руху «Сарепта» в Новиці, на Лемківщині. В Білим Борі, молодий священник познайомився із ієромонахом Никодимом (Стецурою) (1895-1990), котрий будучи ченцем Унівської Лаври, по другой світової війні остав на території Польщі. Студити дуже скорше юж дуркали до серця и души молодого священника. Знав студитів з оповідань родичів, а особливо мамі, котри з православних Ізб на молит-

ви и на плотске і душевне лікування часто ишли до сусідньої Флоринки, до Студитів, котри были там од 4 мая 1936 рока. І так в 1977 році він підпільно вступив до монастиря, і по першим постригу в травні 1978 рока і перших обітах, яки склав 26 травня 1979 рока, два ченці продовжили монаший шлях у Білім Борі. Для ліпшого пізнання монашого життя, о. Никодим, який бив його настоятелем, відправляв Ярослава в Італію, в монастир Студіон, де архімандритом бив кир Любомир (Гузар). Там Ярослав міг ближе пізнати студитський дух. 28 липня 1986 року у Білому Борі мав місце постриг и так отець Ярослав отримав монаше ім'я Яків. В 1993 році отець Яків переїжджає в Україну, де зачинає оргунізувати життя наново відкритої Унівської Лаври. У 1994 році він стає намісником Лаври, допомагає засновувати монастир у Підкамені, а в 2000-2007 роках повертається до Польщі, де є парохом в селі Висова, на Лемківщині. Свою душпастирську діяльність в Польщі закінчив 1 вересня 2007 рока. Перестав товдиль бити парохом Висови, Сьнітницьи и Гладішова, перейшов на пенсію. Вернув в Україну на постійно, поселився в монастирі св. Михаїла во Львові, де протягом 2007-2010 років бив наставником спудеїв (ченці, яки проживаючи у монастирі, навчалися у Львівській духовній семінарії.) Припинивши своє служіння наставника отець Яків залишився надалі у спільноті, ведучи чернече і душпастирське життя. Помер 16.08.2025 о годині 12:30 во Львові, похований в Уневі на монашому цмонтері.

Вічная пам'ят!

Інфо за лем часом

24-25.05.2025

Вільховец. Об'єднання лемків організувало 35 «Лемківський кermеш». В культурній програмі дводенного свята виступили ансамблі з Словаччини, Короснянщини, Сяніччини, Горличчини, з Варшави. ОЛ представляли заступники голови ОЛ Штефан Клапик і Григорій Суханич та Олександр Маслей. Відзнаку «Вірний предкам» надано Васильови Баволякови.

31.05.2025

Горлиці. Центром культури ім. Б. І. Антонича єден ден заряджували діти. ОЛ зорганізувало Ден Дитини. В грах і спільних забавах взяли участь діти з наших ансамблів: «Ручаю» і «Лемківського Перстеника».

07.06.2025

Новиця. Зорганізовано попленерову виставу ікон. То ефект тижньових майстеркласів, яки вела Марія Подлесна.

21.06.2025

США. Організація Оборони Лемківщини (ООЛ) організувала 22 «Лемко Ватру». В програмі ввята виступили м.ін. ансамблі: «На Лемковині», «Калинонька», «Родина».

29.06.2025

Криниця. В греко-католицький парафії в Криниці урочисто відсвяткувано свято св. Верховних Апостолів Петра і Павла. Традиційний Кермеш притягнув до Крини барз дуже люди з цілою Лемківщини. Боже-ственну Літургію очолив парох з Лоси о. Петро Качмар у співслужінні митрата о. Івана Піпки – пароха Криниці і сотрудника о. Ігоря Процика.

02.07.2025

Новиця. Мала місце поварштатова вистава ікон. Організаторами били: Фондація Новиця, Братство греко-католицької молоді «Сарефта», Фондація Пророка Іллі. Завданням майстеркласів било зазнайомління учасників з ріжними техніками малювання на склі і виконання през кожного учасника двох ікон - ангела і Благовіщия. Кураторками пленеру іконописання на склі били др Оксана Романів-Тріска і Оксана Андрушенко.

15.07.2025

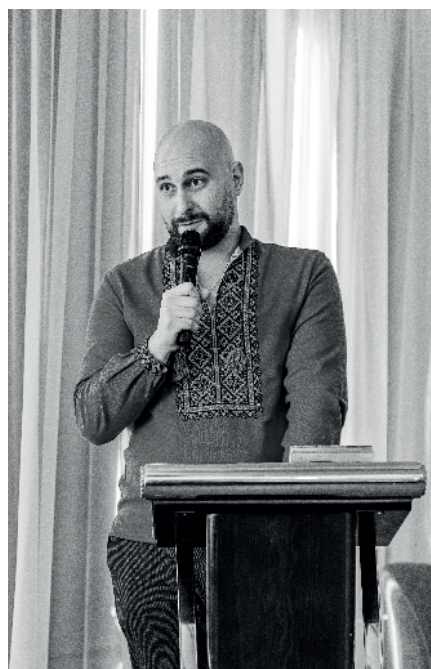
Новиця. В рамках циклю стріч «Лемківське АБВ - стріча амбасадорів світа лемків» мала місце вистава малярства Петра Сипняка. Запрезентувано 17 образів з серії чумацкой, в малім і великім форматі.

16.07.2025

Новиця. „Русинська традиція в двох словах – обрядовий календар” – то наголовек другой стрічи з циклю «Лемківське АБВ - стріча амбасадорів світа лемків». Про русинські традиції оповідав Іван Чіжмар, стрічу модерував Григорій Суханич. Іван Чіжмар то етнограф, фотограф і фільмовий документаліст. Вроджений 12.06.1936 р. в селі Суха, од 1965 р. мешкат в Свиднику (Словаччина), ціле своє життя посвятив документуваню фольклору руснаків східньої Словаччини, є автором кільканацетьох публікацій по тій темі.

16.07.2025

Новиця. «Феномен Гори Явір в сотну річницю обявлін» – так названо стрічу з о. Ярославом Чухтом, автором книжки «Hora Jawir. Sanktuarium maryjne w Wysowej-Zdroju. Geneza i dzieje religijnego dziedzictwa Łemków». Модерувала др Анна Барнат.

Григорій Суханич підчас доповіді в Новім Санчи

Молоди каменяре на гладишівским цмонтери

17.07.2025

Новиця. У садибі Фондації «Новиця» мав місце вернісаж вистави «Палімпсест - символи і графічні знаки - акція «Вісла» і Явожно». Вистава представляє символи того, що діялося 78 років тому - палімпсест XX століття, вчинений на мешканцях Лемківщини, Бойківщини, Надсяння, Холмщини і Підляшшя. Події 1947 рока представлено символами 600 сіл вимазаних з карти, вигнаних мешканців, ікон, духовних провідників, діти, співу, молитви, хрестів, цмонтерів, хиж.

17.07.2025

Кункова. Перед 43 Святком лемківської культури в Ждині мав місце 5 «З'їзд кунковян».

18.07.2025

Гора Явір. Понад 1000 вірних взяло участь в ювілейній греко-католицькій прощі на Гору Явір, де рівно сто років тому мали місце об'явлення Пресвятої Богородиці. Божественну Літургію перед санктуарієм очолив Пряшівський митрополит архієпископ Йона Максим у співслужінні з Перемисько-Варшавським митрополитом архієпископом Євгеном Поповичом, єпископами Володимиром Ющаком і Аркадієм Трохановським, як тіж понад 20 священниками. Паломники прибули автобусами і автами, били тіж тоти што прийшли піше: 15 осіб, яки перейшли 45 км за штири дні, и 25 молодих прочан што перейшли 20 км лісовима дорогами з Новиці.

18-20.07.2025

Ждиня. Об'єднання лемків організувало Свято лемківської культури - 43 «Лемківску ватру». Провідним мотивом Свята бив заклик «Многая літа!», адже святкувано 35-ліття ОЛ. Ватрі старостував Штефан Барна з Тернопільщини - лейтенант 10 гірсько-штурмової бригади «Едельвейс», бувший голова тернопільської обласної адміністрації. Відзнаку «Вірний предкам» надано Штефанови Клапикови, Миколайови Габло і Олександрови Маслейови.

21.07.2025

Гладишів. Розпочалася реновація пам'ятників на місцевим цмонтери. В реновації помагали мешканці Гладишова і молоді лемки «зо Заходу». Ініціативу підтримала група каменярів «Кичери». Допомагали гміна Устя Руске і Шимон Моджеєвські з товариства «Магурич».

26-27.07.2025

Зиндранова. Товариство для розвитку музею лемківської культури організувало Свято лемківської культури «Од Русаль до Яна». Виступили ансамблі зо Словаччини і Польщі (медже іншими Серенча і Капеля знад Ослави). Подію супроводила торжественна Літургія в православнім храмі св. Миколая, як тіж презентації ремесла чи доповіді запрошених гости.

03.08.2025

Лося. Музей «Dwory Karwacjanów i Gładyszów» і гмінний осередок культури в Ропі організували «Свято лосянських мазярів».

9-10.08.2025

Мокре. Гурток Об'єднання українців в Польщі в с. Мокре організував 33 «Свято культури над Ославою». Окрім місцевих колективів виступили гости з Команчі, Сянока, Перемишля и Горлиц.

15.08.2025

Лігниця. Проходив 7 «З'їзд боднарчан». В З'їзді брало участь 210 осіб. Виступив дитячо-молодіжний фольклорний ансамбль «Лемківський перстеник» з Горлиц. До танцю грав ансамбль Демай з Громадки. Боднарчане крім Літургії в лігницькій церкві молилися над могилами своїх предків на цмонтери в Домб'ю.

16.08.2025

Львів. На 75 році життя та 49 році монашого покликання упокоївся в Бозі ієромонах Яків (Ярослав) Мадзелян, родом з села Чертіжне коло Снітници, перший в повенній Польщі греко-католицький священник, який одраз служив при греко-католицьких парафіях, без служіння в латинским обряді.

12-14.09.2025

Перемишль. Українське історичне товариство у Польщі організувало в просторах Народного дому юж 6 Міжнародну наукову конференцію «Українці і їх сусіди на просторі віків – політика, культура і будень». З доповідями виступили медже іншими проф. Ярослав Мокляк, проф. Богдан Гальчак, проф. Ярослав Сирник.

13.09.2025

Перемишль. Українське історичне товариство у Польщі надало відзнаки «Сторож пам'яті». Звання удостоїлися проф. Володимир Мокрий (посол на польський Сойм 1989-1991, засновник Фондації св. Володимира) і Василь Шлянта (голова Об'єднання лемків 1991-1997, голова Лемківського освітнього фонду ім. Івана Криницького).

18.09.2025

Новий Санч. Воеводський уряд праці в Новім Санчи організував конференцію під наголовком «Традиційна польська гостинність – од стрічі до інтеграції». З доповідями виступили медже іншими парох Криницьі о. митрат Іван Піпка («Культурне і релігійне багатство Сандецької землі») і заступник голови ОЛ Григорій Суханич («На лемківским розпутті – о традиції і культурі лемків»).

Марія Сидор

Лемківська
Ватра
Ждиня

Łemkowska
Watra
Zdunya

lemkoland
www.lemkoland.com

Центр культури ім. Б.-І. Антонича в Горлицях:
концерти, виставки, прелекції, презентації;
Бібліотека ім. Василя, Теофіля і Олександра Куриллів
www.facebook.com/CKAntonycz

Свято лемківської культури «Лемківська ватра»
Ждиня, 18-20 липня 2025р.
www.watrzdunya.pl; www.lemkounion.pl

Лемківська освітня фундація ім. І. Криницького
<http://lemkoeducationfound.is-great.org>

Радіо „Кермеш” Передачі: неділя 22:30
www.facebook.com/Kermesz

Радіо „Скриня” Передачі: понеділок 18:10
www.radio.rzeszow.pl/audycje

„Лемківська сторінка” www.nasze-slowo.pl

Радіо „Радіо лемко” www.radio-lemko.pl

Комплекс загальноосвітніх шкіл № 4 у Лігніці
ім. Б.І. Антонича - www.zso4legnica.pl

Комплекс загальноосвітніх шкіл № 2 у Перемишлі
ім. М. Шашкевича - www.szazsk.edu.pl

Світова федерація українських-лемківських
об'єднань - www.sfulo.com

Фундація «НОВИЦЯ» -
www.nowycia.pl/uk/fundacjanowycia-ua/

Передплата ВАТРИ

Ціна одного примірника 5 zł.+ 3,9 zł. поштової оплати в Польщі.
Річна передплата 4X5 zł. + 15,60 zł. (кошти пересилки) = 35,60 zł.

Від закордонної пересилки однієї „Ватри” поштова оплата - 13 zł.
Річна закордонна передплата 4x5 zł. + 52 zł. = 72 zł. (кошти пересилки) = 72,00 zł.

Передплату замовляти за адресою Редакції.
Вплати просимо пересилати на банківський рахунок:

Zarząd Główny Zjednoczenia Łemków
BANK PEKAO SA: nr konta 83-1240-5110-1111-0000-5207-8745

Видає / Wydaje

ZJEDNOCZENIE ŁEMKÓW Zarząd Główny
ul. Jagiełły 2, 38-300 Gorlice; tel./fax 18 35 32 906
www.lemkounion.pl; lemkounion@poczta.onet.pl

Кольпортер на Україну – Марта Бойко

Редагує колегія

Анна БУКОВСКА головний редактор, Магдалена МАЄР дизайн, Адам ВЕВ'ЮРКА редактор
на Західні Землі e-mail: adamwiew@wp.pl, Григорій СУХАНИЧ, Еміль ГОЙСАК, Василь ШЛЯНТА,
Наталія ГЛАДИК, Анна БАРНAT, Кир Аркадій ТРОХАНІВСКИЙ.

Технічне оформлення

Drukarnia „Kwadrat” Nowy Sącz

ADRES REDAKCJI ul. Dworzysko 5, 38-300 Gorlice, e-mail: redakcja.watra@interia.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo skrótów oraz korektę językową nadesłanych tekstów.
Redakcja nie odpowiada za treść materiałów pozaredakcyjnych, nie zawsze zgodnych z jej poglądami.
Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Подяка

Пожертви на статутну діяльність ОЛ
(в тім часопис ВАТРА):

Мартинишин Петро	Варшава	100 zł
Гутко Петро	Канада	200 zł
Покрищак Богдан	Бранєво	1000 zł
Анна та Юліян Тиханські	США	100 \$

Сердечно дякуємо всім, які нам
допомагають. Боже заплат!

Редакція ВАТРИ

Головна управа ОЛ

DOFINANSOWANO ZE
ŚRODKÓW DOTACJI
MINISTRA SPRAW
WEWNĘTRZNYCH
i ADMINISTRACJI

Dom jednorodzinny w miejscowosci Hańczowa , gm. Uście Gorlickie, pow gorlicki, woj. małopolskie.

Powierzchnia całkowita: 220m kw.

Działka o powierzchni: 0.08 ha

Rok budowy 2011 (oddany do użytku w 2016 roku)

Liczba pokoi- 8 (3 z balkonami)

Liczba łazienek- 3

Liczba garaży- 2

W najbliższej odległości od domu znajdziesz:

-2 km sklepy, urząd pocztowy, restauracje

-2 km Kościół/Cerkiew w Wysowej-Zdrój

-3 km Park Wodny Wysowa-Zdrój

-3.5 km Ośrodek Uzdrawiskowy

-28 km Krynica Zdrój

-29 km Gorlice

Kontakt : +17 32 40 47 616

mirkyr@icloud.com

XXXV Лемківський кермеш в Вільхівці

1. На сцені артисти з Вільхівця

2. Василь Баволяк отримує нагороду „Вірний предкам” з рук Штефан Клапика і Олександра Маслея

3. Шитко маш записане?

4. Мам я шумну загадочку

5. Родиче позерают на виступи своїх діточок

6. Тільки нас било

7. „Лемківський Перстеник” з Горлиць

8. Історія вільхівських кермешів

